

Brüssel, 20.5.2022
COM(2022) 219 final

2022/0159 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega lubatakse Soomes kohaldada vähendatud maksumäära teatavate soojuspumpade, elektrikatelde ja vee retsirkulatsioonipumpade suhtes kooskõlas direktiivi 2003/96/EÜ artikliga 19

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Energiatoodete ja elektrienergia maksustamist reguleeritakse Euroopa Liidus nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiviga 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik¹ (edaspidi „energia maksustamise direktiiv“ või „direktiiv“).

Direktiivi artikli 19 lõike 1 kohaselt võib nõukogu lisaks artiklites 5, 15 ja 17 sätestatule komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt lubada, et liikmesriik kehtestab teatavatel poliitilistel kaalutlustel täiendava maksuvabastuse või vähendab maksustamistaset.

Soome ametiasutused taotlesid 6. augusti 2021. aasta kirjas, millele järgnesid 4. novembri 2021. aasta ning 26. jaanuari ja 16. veebruari 2022. aasta kirjad, luba kohaldada vähendatud maksumäära elektrienergia suhtes, mida kasutatakse teatavate soojuspumpade, elektrikatelde ja vee retsirkulatsioonipumpade käitamiseks. Taotletav kehtivusaeg on kuus aastat alates 1. jaanuarist 2022 kuni 31. detsembrini 2027, mis on kooskõlas energia maksustamise direktiivi artiklis 19 lubatud maksimaalse ajavahemikuga. Käesoleva ettepaneku eesmärk on anda kõnealune luba erandina, mis kehtib vastavalt taotlusele kuus aastat kuni 31. detsembrini 2027.

Soome taotleb luba kohaldada elektrienergia äriotstarbeliseks kasutamiseks riiklikku määra 0,63 eurot/MWh (Soome õiguse kohaselt II kategooria maksumäär, mis hõlmab ainult teatavaid majandussektoreid²), mis on kõrgem energia maksustamise direktiivis kehtestatud miinimummäärast 0,5 eurot/MWh³ elektrienergia äriotstarbelise kasutamise eest, järgmiste seadmete puhul: soojuspumbad ja elektrikatlad, mis toodavad soojust kaugküttevõrgus, soojuspumbad nimisoojusvõimsusega vähemalt 0,5 MW, mis ei ole ühendatud kaugküttevõrguga, ning vee retsirkulatsioonipumbad geotermilistes küttejaamades. Sellega seoses peaks meede Soome ametiasutuste esitatud teabe kohaselt olema suunatud nii elektrienergia teatavale konkreetsele äriotstarbelisele kui ka muule kui äriotstarbelisele kasutusele⁴. Muuks kui äriotstarbeliseks kasutuseks mõeldud elektrienergia suhtes kohaldatav riiklik määr (Soome õigusnormide kohaselt I kategooria, mis hõlmab kõike muud kui II kategooriat, kaasa arvatud kodumajapidamised) on 22,53 eurot/MWh, mis on tunduvalt

¹ ELT L 283, 31.10.2003, lk 51–70.

² Soome ametiasutused selgitasid, et äriotstarbeliseks kasutuseks mõeldud elektrienergia madalamat (II kategooria) maksumäära kohaldatakse sellistes sektorites nagu tööstus, põllumajandus, mäetööstus ja andmekeskused.

³ Direktiivi artikli 10 lõige 1 ja I lisa tabel C.

⁴ Sellega seoses rõhutasid Soome ametiasutused näiteks, et kuigi elamuühistu saab ise soojuspumpa hallata, on võimalik, et sama elamuühistu saab osta soojuspumbateenust energiaettevõtjalt; meetme eesmärki silmas pidades ei ole põhjendatud, et maksualane kohtlemine on nendes olukordades erinev sõltuvalt sellest, kas tegemist on elamuühistu või energiaettevõtjaga. Lisaks on füüsilised elektritarneahelad kinnisvara sees sageli väga keerulised, sest samas hoones on erinevad osalejad (ühe elektriühendusega) – sageli on ühes ja samas hoones korterid ja äriruumid. Seetõttu oleks mõnel juhul võimatu eraldada kinnisvaravõrgus äri- ja eluruume, et rakendada maksuvähendust. Lisaks rõhutasid Soome ametiasutused, et elamuühistu võib oma toodetud soojust kaugküttevõrku müüa ning sel juhul võib elamuühistu olla ka ärilist laadi.

kõrgem kui vastav energia maksustamise direktiivis kehtestatud miinimummäär 1 eurot/MWh⁵.

Maksumäära vähendamise eesmärk on pakkuda stiimuleid, et võtta kasutusele elekter sooja tootmiseks, kuna muidu sõltub sooja tootmine suurel määral saastavatest fossiilkütustest või biomassist, ning edendada põletamisega mitteseotud soojuste tootmist (näiteks soojuspumbad võivad soojusallikana kasutada muu hulgas välistemperatuuri, maasoojust ja sügavamad geotermilist energiat, mere- ja järvevett ning heitvee soojust; samuti võib soojusallikana kasutada tööstusest, andmekeskustest ja muudest jahutussüsteemidest pärit erinevaid heitsoojusallikaid), et vähendada heitkoguseid ning säästa fossiilseid ja taastuvaid loodusvarasid.

Vähendatud maksumäära kohaldataks kaugküttevõrgu soojuspumpade ja elektrikatelde suhtes, väljaspool kaugküttevõrku asuvate soojuspumpade suhtes, mille nimisoojusvõimsus on vähemalt 0,5 MW, ning vee retsirkulatsioonipumpade suhtes geotermilistes küttejaoamades. Soome esitatud põhjenduse kohaselt ei oleks kõigi soojuspumpade ja elektrikatelde madalama maksumääraga maksustamine mitmel põhjusel õigustatud ja põhjendatud.

Näiteks väiksemaid soojuspumpasid, mida taotletud meede ei hõlma, peetakse juba väga konkurentsivõimelisteks. Lisaks nõuaks II kategooria elektrimaksu kohaldamine nende suhtes elektrienergia eraldi mõõtmist kõnealustel eesmärkidel ja toetusesaajate registreerimist. Soomes on rohkem kui 1,1 miljonit soojuspumpa, seega oleks kogus väga suur ja eri osaliste halduskoormus märkimisväärne.

Seevastu Soome ametiasutuste 2022. aasta hinnangute kohaselt vähendaks valitud kriteerium toetusesaajate arvu vähem kui sajani.

Meedet kohaldataks nende toetusesaajate suhtes, kes maksaksid standardmäärast 2,19 senti/kWh vähem, mis tooks kaasa 10–15 miljoni euro suuruse maksukulu väiksema maksutulu kujul (vastavalt 2022. aasta prognoosidele).

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Energia maksustamise direktiivi sätted

Elektrienergia maksustamine on reguleeritud energia maksustamise direktiiviga. Eelkõige on selle direktiivi artiklis 10 ja I lisa tabelis C ette nähtud asjakohased madalaimad maksustamistasemed, mida eristatakse äriotstarbelise ja muu kui äriotstarbelise kasutuse järgi ning milleks on vastavalt 0,5 eurot/MWh ja 1 euro/MWh.

Direktiivi artikkel 11 sisaldab muu hulgas mõiste „äriotstarbeline kasutus“ määratlust ja võimaldab liikmesriikidel piirata vähendatud maksustamistaseme kohaldamisala äriotstarbelisele kasutusega.

Soome on piiranud äriotstarbelisel kasutusel elektrienergia madalama maksumäära (II kategooria maksumäär 0,63 eurot/MWh) kohaldamisala teatavate majandussektoritega, nimelt tööstuse, põllumajanduse, kaevanduse ja andmekeskustega.

Muu elektrienergia, näiteks kodumajapidamistes kasutatava elektrienergia tarbimine kuulub I maksukategooriasse tasemel 22,53 eurot/MWh.

⁵ Direktiivi artikli 10 lõige 1 ja I lisa tabel C.

Kavandatud elektrienergia maksumäär vähendatud määr 0,63 eurot/MWh hõlmaks soojuspumpasid ja elektrikatlaid, mis toodavad soojust kaugküttevõrgu jaoks; soojuspumpade suhtes, mille nimisoojusvõimsus on vähemalt 0,5 MW ja mis ei ole ühendatud kaugküttevõrku, ning vee retsirkulatsioonipumpade suhtes geotermilistes küttejaoamades võiks kohaldada madalamat elektrimaksu.

Järjekindla ja ühetaolise kohaldamise ning praktilise rakendamise huvides kohaldataks madalamat elektrimaksumäära mitte ainult mõne äriotstarbelise kasutuse, vaid ka mõne konkreetse muu kui äriotstarbelise kasutuse puhul, mille suhtes tuleks kohaldada kõrgemat maksustamistaset Soome I kategooria alusel, mis on 22,53 eurot/MWh. Sellega seoses rõhutasid Soome ametiasutused oma taotlust täiendavalt põhjendades ka seda, et direktiivi artikli 15 lõike 1 punktiga h lubatakse liikmesriikidel kohaldada erandit kodumajapidamistes kasutatava elektrienergia maksustamistaseme suhtes, samal ajal kui Soomes jääksid kodumajapidamiste elektrimaksud väga kõrgeks⁶ (Soome I kategooria maksumäär on 22,53 eurot/MWh, mis on oluliselt kõrgem ELi miinimumtasemest). Taotletud riiklik maksumäär oleks siiski kõrgem kui energia maksustamise direktiivi kohane madalaim maksustamistase äriotstarbelise kasutuse puhul.

Direktiivi artikli 19 lõike 1 esimeses lõigus on sätestatud järgmine:

„Lisaks eelmiste artiklite sätetele, eriti artiklitele 5, 15 ja 17, võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt lubada liikmesriigil kehtestada täiendava maksuvabastuse või -vähenduse teatavatel poliitilistel kaalutlustel.“

Võimaluse kehtestada teatavatele tingimustele vastavatele soojuspumpadele, elektrikateldele ja vee retsirkulatsioonipumpadele tarnitavale elektrienergiale maksusoodustus (elektrimaksu vähendatud määr) võib ette näha energia maksustamise direktiivi artikli 19 alusel, kuna selle eesmärk on võimaldada taotleval liikmesriigil kehtestada täiendav vähendamine konkreetsetel poliitilistel kaalutlustel. Sellisteks konkreetseteks poliitilisteks kaalutlusteks võib pidada kütte lõppkasutuse sektori elektrifitseerimise toetamist ja põletamisega mitteseotud soojuse tootmise edendamist, et vähendada heitkoguseid ning säästa fossiilseid ja taastuvaid loodusvarasid. Soome eesmärk on saavutada 2035. aastaks kliimaneutraalsus. Taotletav meede aitaks kaasa selle eesmärgi saavutamisele.

Soome taotles meetme kohaldamist kuue aasta jooksul (alates 1. jaanuarist 2022), mis on direktiivi artikli 19 lõikes 2 lubatud maksimaalne ajavahemik. Põhimõtteliselt peaks erandi kohaldamisaeg olema piisavalt pikk, et soodustada investeeringuid sihtotstarbelistesse elektritoitega küttelehendustesse. See ajavahemik tagab asjaomaste investeeringute jaoks maksimaalse võimaliku õiguskindluse.

Erand ei tohiks siiski kahjustada kehtiva õigusraamistiku edasist arengut ning selle puhul tuleks arvesse võtta energia maksustamise direktiivi praegust läbivaatamist ja seda, et

⁶ Samad ametiasutused täheldasid, et nende riigis tarbitakse ligikaudu pool elektrienergiast kõrgemas ehk I maksukategoorias ja kodumajapidamistes, mis moodustavad selles maksukategoorias veidi üle poole. Kavandatud maksumuudatus puudutaks seevastu ligikaudu 1 % elektrienergia maksustamise kogu maksubaasist riigis.

nõukogu võib võtta vastu õigusakti, mis põhineb komisjoni ettepanekul energia maksustamise direktiivi uuesti sõnastamiseks⁷.

Kuigi neil asjaoludel näib asjakohane anda luba taotletud ajavahemikuks, tuleks erandi kehtivus seada sõltuvusse sellest, kas kõnealust küsimust käsitlevaid üldsätteid hakatakse kohaldama enne 31. detsembril 2027.

Riigiabi eeskirjad

Kavandatud vähendatud maksumäär 0,63 eurot MWh kohta on kõrgem kui direktiivi 2003/96/EÜ artikli 10 ja I lisa tabeli C kohane ELi madalaim maksustamistase äriotstarbeliseks kasutuseks mõeldud elektrienergia puhul.

ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt võib meede kujutada endast riigiabi. Kuna vähendatud maksumäär on kõrgem ELi alammäärast, on meede hõlmatud määruse 651/2014/EL (üldine grupierandi määrus)⁸ artikliga 44. Üldise grupierandi määruse kehtivusaja lõppemisel 31. detsembril 2023 jääb abi teavitamiskohustusest vabastatuks veel kuue kuu pikkuseks üleminekuajaks (vt üldise grupierandi määruse artikli 58 lõige 4). Otsusega ei piirata kohaldatavaid riigiabi eeskirju erandiga hõlmatud perioodil.

• **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Keskkonna- ja kliimamuutuste poliitika

Taotletava meetme eesmärk on edendada põletamisega mitteseotud soojuse tootmist, et vähendada heitkoguseid ning säästa fossiilseid ja taastuvaid loodusvarasid. Välisõhu kvaliteeti käsitleva direktiivi 2008/50/EÜ⁹ artikliga 13 kohustatakse liikmesriike tagama, et mitme õhusaasteaine heide jääks alla direktiivis kehtestatud piirtaseme ning et järgitaks direktiivis kehtestatud sihttasemeid ja muid õhukvaliteedi norme.

Lisaks koosneb Soome riigipõhine energiaallikate jaotus peamiselt taastuvatest energiaallikatest (47 %) ja tuumaenergiast (35 %),¹⁰ mis mõlemad on CO₂ heiteta või vähese CO₂ heitega. Seetõttu eeldatakse, et suuremahuliste kütteseadmete edasine elektrifitseerimine toob märkimisväärset kasu keskkonnale ja kliimale.

Seega on meede kooskõlas ELi keskkonna- ja energiapoliitikaga, eelkõige ELi roheline kokkuleppega, elektrifitseerimist edendava paketiga „Eesmärk 55“ ja 2050. aasta pikaajalise CO₂ heite vähendamise tegevuskavaga, milles on elektrifitseerimisel keskne roll.

Energiapoliitika

⁷ Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega korratakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise liidu raamistik (uuesti sõnastatud) (14.7.2021, COM(2021)563 final 2021/0213 (CNS)). Paketi „Eesmärk 55“ kontekstis on ettepaneku eesmärk muu hulgas edendada elektrifitseerimist ja säästvamate energiaallikate kasutamist; lisaks säilitatakse sellega liikmesriikide praegune võimalus taotleda erandeid.

⁸ Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1–78).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/50/EÜ välisõhu kvaliteedi ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise kohta (ELT L 152, 11.6.2008, lk 1).

¹⁰ Euroopa Komisjon, riikide energiastatistika teabelehed.

Meede aitaks saavutada ELi rohelise kokkuleppe eesmärgi, eelkõige ELi energiasüsteemi lõimimise strateegia¹¹ kontekstis.

ELi energiasüsteemide lõimimise strateegiaga luuakse taastuvenergia kasutamisele ülemineku raamistik. Praegune mudel, mille puhul energiatarbimine transpordis, tööstuses, gaasisektoris ja hoonetes toimub nii-öelda kapseldunult, nii et igas valdkonnas on eraldi väärtusahelad, eeskirjad, taristu, planeerimine ja käitamine, ei suuda kulutõhusal viisil saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsust. Taotletav meede soodustaks kütte lõppkasutuse sektori lõimimist muude lõppkasutussektoritega. Kooskõlas strateegiaga vähendaks taotletav meede ka ELi energiasüsteemi lõimitavate uuenduslike lahenduste kulusid. Taotletav meede aitaks otseselt kaasa ELi energiasüsteemi lõimimise strateegia kolmest sambast kahele.

Esiteks ringluspõhisem energiasüsteem, mille keskmes on energiatõhusus. Strateegias määratakse kindlaks konkreetsed meetmed energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte praktiliseks rakendamiseks ja kohalike energiaallikate tõhusamaks kasutamiseks hoonetes või kogukondades. Tööstusettevõtetest, andmekeskustest või muudest allikatest pärit heitsoojuse taaskasutusel ning biojäätmest või reoveepuhastites toodetud energial on märkimisväärne potentsiaal. Soome taotletud meetme eesmärk on muu hulgas toetada strateegias sõnaselgelt loetletud allikatest pärineva heitsoojuse kasutamist.

Teiseks tagatakse elektri otsesem kasutamine lõpptarbimissektorites. Kuna elektrisektoris on taastuvenergia osakaal suurim, tuleks elektrit võimaluse korral üha rohkem kasutada, näiteks hoonete soojuspumpade puhul. Soome taotletud meetme eesmärk on toetada elektritoetega rakendusi kooskõlas strateegiaga.

Meede soodustaks energiasüsteemi lõimimist, kuna kaugküttevõrgud pakuvad rohkem paindlikkust ja võimet salvestada elektrienergiat soojuse kujul võrreldes eraldi hoonete küttelehendustega. Soomel on juba hästi välja arendatud kaugkütte taristu, mis võib seda eesmärki täita.

Taotletud erandit madalama maksumäära kasutamiseks kohaldataks muu hulgas ka teatavate elektrikatelde suhtes. Selline maksumäära vähendamine võib aidata kaasa ka energiasüsteemi lõimimisele ja taastuvelektri süsteemi lõimimisele. Elektrikatlaid saab kasutada soojuse tootmiseks kaugküttevõrkude jaoks, eriti ajal, kui on elektri ülejääk ja elektri hind on madal. See võimaldab näiteks kasutada tuuleenergiat kaugkütte tootmiseks. Elektrikatelde väikesed investeerimiskulud võimaldavad kasumlikkust vaid väheste töötundidega ja soojust saab toota ainult elektri ülepakkumise korral. See võib aidata kaasa elektrisüsteemi stabiilsuse säilitamisele. Elektrienergia maksustamise mõju soojuse tootmise kuludele on praegu märkimisväärne ja, nagu eespool öeldud, võib nende seadmete kasutamiseks olla hea hetk. Elektrikatlaid saab kombineerida soojussalvestusvõimsusega, mis võimaldab ülevõimsust soojusena salvestada.

Soome taotletud meede on kooskõlas ka ELi kütte- ja jahutusstrateegiaga¹², milles tuletatakse meelde fossiilkütustel põhinevate küttelehenduste soojuspumpade ja heitsoojuse kasutamise asendamise eeliseid. Strateegias märgitakse, et soojuspumbad võivad muuta ühe elektriühiku kolmeks või enamaks kütte- või jahutusühikuks.

¹¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kliimaneutraalse majanduse saavutamine – lõimitud energiasüsteem kliimaneutraalse Euroopa nimel“ (COM(2020) 299 final, 8.7.2020).

¹² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi kütte- ja jahutusstrateegia“ (COM(2016) 051 final, 16.2.2016).

Eespool nimetatud eeliseid rõhutatakse ka ELi energiatõhususe direktiivi kontekstis ja eelkõige komisjoni soovitusel tõhusa kütte ja jahutuse potentsiaali põhjaliku hindamise sisu kohta vastavalt direktiivi 2012/27/EL¹³ (energiatõhususe direktiiv) artiklile 14.

Siseturg ja aus konkurents

Meedet võivad diskrimineerimiseta kasutada kõik ELi ettevõtjad. Vähendatud maksumäära kohaldataks kõigi soojatootjate suhtes, kes kasutavad soojuspumpasid ja elektrikatlaid, mis toodavad soojust kaugküttevõrgus, soojuspumpasid nimisoojusvõimsusega vähemalt 0,5 MW väljaspool kaugküttevõrku ning vee retsirkulatsioonipumpasid geotermilistes kütteaamades.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Nõukogu direktiivi 2003/96/EÜ artikkel 19.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 113 hõlmatud kaudse maksustamise valdkond ei ole ELi toimimise lepingu artikli 3 kohaselt iseenesest Euroopa Liidu ainupädevuses.

Siiski võib direktiivi 2003/96/EÜ artikli 19 kohaselt üksnes nõukogu teisese õigusaktiga lubada liikmesriigil kehtestada selle sätte kohaseid täiendavaid maksuvabastusi või -vähendusi. Seepärast ei ole liikmesriikidel õigust nõukogu asemel tegutseda. Subsidiaarsuse põhimõtet seega käesoleva rakendusotsuse puhul ei kohaldata. Kuna käesolev õigusakt ei ole seadusandliku akti eelnõu, ei pea seda aluslepingute protokoll nr 2 kohaselt edastama liikmesriikide parlamentidele subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrollimiseks.

• Proportsionaalsus

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Maksuvähendus ei ületa kõnealuse eesmärgi saavutamiseks vajalikku.

• Vahendi valik

Kavandatav vahend: nõukogu rakendusotsus. Direktiivi 2003/96/EÜ artikliga 19 on ette nähtud üksnes sellist liiki õigusakt.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

• Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll

Meetme võtmiseks ei ole vaja praegu kehtivaid õigusakte hinnata.

• Konsulteerimine sidusrühmadega

Käesolev ettepanek põhineb Soome esitatud taotlusel ja käsitleb ainult kõnealust liikmesriiki.

¹³ Komisjoni 25. septembri 2019. aasta soovitus (EL) 2019/1659 direktiivi 2012/27/EL artikli 14 kohase tõhusa kütte ja jahutuse potentsiaali põhjaliku hindamise sisu kohta.

- **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Välisekspertide arvamusi ei olnud vaja kasutada.

- **Mõjuhindang**

Käesolevas ettepanekus käsitletakse ühe liikmesriigi taotlusel talle antud luba ja mõju hindamine ei ole vajalik.

Kogu ELis sõltub kütte lõppkasutuse sektor üldiselt fossiilkütuste põletamisest. Eurostati andmete (NRG_BAL_PEH) kohaselt toodetakse 70 % soojusenergiast fossiilkütustest. Soojuspumbad on muu hulgas elektritoitega alternatiivid fossiilkütustel põhinevale soojuse tootmisele. Kuna Soome riigipõhine energiaallikate jaotus koosneb peamiselt taastuvatest energiaallikatest (47 %) ja tuumaenergiast (35 %), mis mõlemad on CO₂ heiteta või vähese CO₂ heitega, eeldatakse, et suuremahuliste kütteseadmete elektrifitseerimine toob märkimisväärset kasu keskkonnale. Lisaks võib see kasu aidata kaasa liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisele.

Mis puudutab eelkõige soojuspumpasid ja kaugkütet, siis Soome valitsuse tellitud uuringu kohaselt põhines 2020. aastal Soomes 11 % kaugkütte kogutoodangust heitsoojusallikatel. Üleliigse soojuse ja heitsoojuse kasutamata potentsiaal on hinnangute kohaselt märkimisväärne, kuid erinevate soojusvoogude kasutamine kaugkütte tootmises on sageli keeruline ning heitsoojuse kasutamise teostatavus ja tasuvus on väga erinev. Soojuspumpade elektrikulud on üks keskne tegur, mis mõjutab soojuspumpade investeringute ja kasutamise kasumlikkust. Elektrimaksu praeguse taseme juures Soomes moodustab elektrimaks olulise osa elektri kogukuludest. Analüüsitud juhtumiuuringute põhjal on elektrimaksuga seotud kulude mõju ligikaudu 10–20 % soojuspumba kogukuludest, kui võtta arvesse nii tegevus- kui ka investeerimiskulusid. Kui kaugkütte tootmiseks kasutatavad soojuspumbad kantakse Soome taotluse kohaselt üle madalamasse II kategooriasse kuuluva elektrimaksu alla, vähendaks see märkimisväärselt erinevate soojuspumpade lahenduste keskmist tootmiskulu. See suurendab tõenäoliselt huvi investeerida soojuspumpadesse. Praegu on kütuse (eelkõige kohaliku biomassi) kasutusel põhinevad soojustootmislahendused tavaliselt kulutõhusamad kui soojuspumbalahendused. Kuna Soome vähendab fossiilkütuste ja turba kasutamist, tähendaks see, et biomassi kasutamine kaugkütte tootmises kasvab kiiresti. Heitsoojuse ja erinevate soojuspumpade suurem kasutamine võib vähendada biomassi kasutamise kasvu.

Lisaks rõhutatakse uuringus, et heitsoojuse kasutamisega kaasneb sageli ebakindlus seoses soojuse varustuskindlusega, võimalike vastaspoole riskidega ning investeerimiskulude ja soojuse kättesaadavusega seotud riskidega. Lisaks on mõned tehnoloogiad, näiteks geotermilise energia tootmine, veel katsetapis. Soojuspumpade elektrimaksu vähendamine parandaks soojuspumpade konkurentsivõimet võrreldes muude soojustootmistehnoloogiatega ning võiks osaliselt kompenseerida muid soojuspumpade investeringutega seotud riske ja ebakindlust.

Nagu märkisid Soome ametiasutused, hõlmab meede ka küsimusi, mida on tehniliselt raske rakendada. Meedet tuleks rakendada sihipäraselt, neutraalselt ja õiglaselt. Nende hinnangul jäävad eelarvekulud 2022. aastal eeldatavasti vahemikku 10–15 miljonit eurot.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Meetmega ei nähta ette lihtsustamist. See tuleneb Soome esitatud taotlusest ja käsitleb ainult kõnealust liikmesriiki.

- **Põhiõigused**

Meetmel ei ole tähtsust põhiõiguste suhtes.

4. MÕJU EELARVELE

Meetmega ei kaasne liidule rahalist ega halduskoormust. Ettepanek ei mõjuta seega liidu eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Rakenduskava ei ole vaja. Käesolevas ettepanekus käsitletakse ühele liikmesriigile tema taotlusel antud luba maksumäära vähendamiseks. Luba antakse piiratud ajavahemikuks. Kohaldatav maksumäär oleks kõrgem kui energia maksustamise direktiivis sätestatud äriotstarbeliseks kasutuseks mõeldud elektrienergia madalaim maksustamistase. Seetõttu järgiks see direktiivis äriotstarbeliseks kasutuseks kehtestatud miinimumi. Kui pärast esialgu võimaldatud kehtivusperioodi möödumist esitatakse taotlus meetme uuendamiseks, saab meedet hinnata.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ettepanek ei nõua ülevõtmist selgitavaid dokumente.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artiklis 1 on sätestatud, et Soomel lubatakse kohaldada vähendatud maksumäära elektri suhtes, mida tarnitakse järgmistel juhtudel: soojuspumbad ja elektrikatlad, mis toodavad soojust kaugküttevõrgus, soojuspumbad nimisoojusvõimsusega vähemalt 0,5 MW väljaspool kaugküttevõrku ning vee retsirkulatsioonipumbad geotermilistes küttejades. Maksumäär ei tohi olla väiksem kui 0,50 eurot/MWh, st direktiivis sätestatud minimaalne maksumäär elektrienergia äriotstarbelise kasutuse puhul.

Artiklis 2 sätestatakse, et taotletud luba antakse kehtivusega alates 1. jaanuarist 2022 kuni 31. detsembrini 2027, mis on direktiiviga lubatud maksimaalne ajavahemik.

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega lubatakse Soomel kohaldada vähendatud maksumäära teatavate soojuspumpade, elektrikatelde ja vee retsirkulatsioonipumpade suhtes kooskõlas direktiivi 2003/96/EÜ artikliga 19

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik,¹⁴ eriti selle artiklit 19,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Soome taotles 6. augusti 2021. aasta kirjaga luba kohaldada vähendatud maksumäära elektrienergia suhtes, mida tarnitakse soojuspumpadele ja elektrikateldele, mis toodavad soojust kaugküttevõrgus, soojuspumpadele nimisoojusvõimsusega vähemalt 0,5 MW, mis ei ole ühendatud kaugküttevõrguga, ning vee retsirkulatsioonipumpadele geotermilistes küttejaamades, vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artiklile 19. Soome ametiasutused esitasid taotluse juurde lisateavet ja selgitusi 4. novembril 2021, 26. jaanuaril 2022 ja 16. veebruaril 2022.
- (2) Soome eesmärk on kavandatava vähendatud määra abil suurendada kütte lõppkasutuse sektori elektrifitseerimist ja edendada põletamisega mitteseotud soojuste tootmist, et vähendada heitkoguseid. Elektrikütteseadmete laialdasem kasutamine toob eeldatavasti kasu keskkonnale ja kliimale.
- (3) Kui Soomel lubatakse kohaldada vähendatud maksumäära elektrienergia suhtes, mida tarnitakse kaugküttevõrgus soojust tootvatele soojuspumpadele ja elektrikateldele, vähemalt 0,5 MW nimisoojusvõimsusega soojuspumpadele, mis ei ole ühendatud kaugküttevõrguga, ning geotermilistes küttejaamades vee retsirkulatsioonipumpadele, ei lähe see kaugemale sellest, mis on vajalik kütte lõppkasutuse sektori elektrifitseerimise suurendamiseks. Sellised kütteseadmed edendavad rohepööret ja vähendavad kütuste põletamisel põhinevat soojuste tootmist. Need käitised ei ole turul veel konkurentsivõimelised ja meede piirab halduskoormust. Seetõttu ei too meede oma kehtivuse ajal tõenäoliselt kaasa märkimisväärsed konkurentsimoonusi ega mõjuta seega negatiivselt siseturu nõuetekohast toimimist.
- (4) Kõigi direktiivi 2003/96/EÜ artikli 19 lõike 2 alusel antavate lubade kehtivust tuleb ajaliselt rangelt piiritleda. Tagamaks, et loa kehtivusaeg on piisavalt pikk, et see ei takistaks asjaomastel ettevõtjatel vajalike investeeringute tegemist, on asjakohane anda luba alates 1. jaanuarist 2022 kuni 31. detsembrini 2027. Kuid selleks, et mitte kahjustada kehtiva õigusraamistiku üldist arengut tulevikus, on asjakohane sätestada,

¹⁴ ELT L 283, 31.10.2003, lk 51.

et kui nõukogu peaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 113 ja muude asjakohaste sätete alusel kehtestama üldise muudetud süsteemi energiatoodete ja elektrienergia maksustamiseks ning käesolevas otsuses antav luba ei oleks sellega kooskõlas, peaks luba kaotama kehtivuse päeval, mil hakatakse kohaldama kõnealuseid üldisi eeskirju.

(5) Selleks et võimaldada kütiste kätajatel edendada soojuspumpasid ja elektrikatlaid, mis toodavad soojust kaugküttevõrgus, soojuspumpasid, mille nimisoojusvõimsus on vähemalt 0,5 MW ja mis ei ole ühendatud kaugküttevõrguga, ning geotermilistes küttejaamades vee retsirkulatsioonipumpade kasutamist, tuleks tagada, et Soome võib taotletud maksuvähendust kohaldada alates 1. jaanuarist 2022.

(6) Käesolev otsus ei piira liidu riigiabi eeskirjade kohaldamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Tingimusel et järgitakse direktiivi 2003/96/EÜ artiklis 10 osutatud madalaimat maksustamistaset, nagu on sätestatud kõnealuse direktiivi I lisa tabelis C äriotstarbeliseks kasutuseks, lubatakse Soomel kohaldada vähendatud maksumäära elektrienergia suhtes, mida tarnitakse järgmiste seadmete jaoks:

a) soojuspumbad ja elektrikatlad, mis toodavad soojust kaugküttevõrgu jaoks;

b) soojuspumbad nimisoojusvõimsusega vähemalt 0,5 MW, mis ei ole ühendatud kaugküttevõrku;

c) vee retsirkulatsioonipumbad geotermilistes küttejaamades.

Artikkel 2

Käesolevat otsust kohaldatakse 1. jaanuarist 2022 kuni 31. detsembrini 2027.

Kui nõukogu peaks aluslepingu artikli 113 või Euroopa Liidu toimimise lepingu mõne muu asjakohase sätte alusel kehtestama üldise muudetud süsteemi energiatoodete ja elektrienergia maksustamiseks ning käesoleva otsuse artiklis 1 antud luba ei oleks sellega kooskõlas, kaotab käesolev otsus kehtivuse päeval, mil hakatakse kohaldama kõnealuseid üldreegleid.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud Soome Vabariigile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*